

ták. Két objektumot találtam a Dollár-tanyába vivő gyalogút kanyarulatában, a tó DNy-i ívétől D-re.

Az 1. objektum 160 cm hosszú és 80 cm széles ovális alakú volt. Teljes mélysége 34–42 cm volt, a felszíntől 82 cm. A felszínen halványszürke kitöltés jelezte létét és apró paticcs, valamint pár jellegtelen kis cserép. Kitöltése nagyon kemény volt. Az objektum É-D-i irányú.

A 2. objektum az elsőtől D-re 120 cm-re volt, hossza 200 cm, szélessége 100–110 cm. Ovális alakú, sekély, mintegy 35 cm, azaz a felszíntől 75 cm mélységű objektum. Paticstörödékek voltak a felszínén, azaz humuszolás után, 40 cm-re a jelenlegi járósinttől. Kevés kézzel formált és korongolt cserép volt benne.

A továbbiakban bejártam a területet. A szántóföldön dolgozó helyi lakosok szerint az 1940-es években még 3–4 tanyán laktak itt. Újkori kerámiájuk, lábas edény törödékek, pipadarabok, mázas cserepek találhatóak például a tótól Ny-ra, ahol szintén humuszoltak, mert elvitték a homokot az autópályához. Októberben a tótól Ny-ra is humuszoltak a mocsárig, de a villanyvezeték miatt 10 m-t elhagytak, esetleg itt megláthatjuk a sáncátvágást. Máshol nem tervezik a homokkitermelést a sánc vonalában, mert lágy a homok, szétfolyik, nem alkalmas az autópálya alapozásához.

B. HELLEBRANDT MAGDOLNA

156. Hejőpapi, Karolai kavicsbánya

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

A területen megelőző terepbejárások során a már működő bányához közvetlenül D-ről kapcsolódó homokos dombvonulaton a bronzkorból származó megtelepedés nyomaira bukkantunk egy kb. 200×200 m-es területen.

Koós JUDIT

157. Hernádbüd, Várdomb

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, V

2000. november 10-én szemlét végeztünk a helyszínen, célunk a földvár állapotának felmérése volt.

Maga a földvár nem az 1:10 000 méretarányú térképünkön „Várdomb”-ként jelzett kiemelkedés, hanem az ettől K-re eső magaslaton van. Jól kivehető, hogy ez utóbbi domb széles, lapos platójának K-i, É-i és Ny-i oldalán a természetesen is meredeken eső rézsút mesterségesen is lefaragták, még meredekebbé tették. D-i oldalán a várat a lapos platótól ma is követhető vonalban szárazárokkaal választották el.

A vár belső, védett síkja, hasonlóan az egész platóhoz, ma mezőgazdasági művelés alatt áll, szántóföldként hasznosítják. A vár sánca mindenütt gyeppel, illetve ritka bokros terület. A vár szántott részén, annak teljes szélességében, D felőli oldalán pedig kb. addig a vonalig, ahol egy nagyfeszültségű vezeték K-Ny-i irányban keresztezi a platót, igen nagy tömegben mutatkoztak a régészeti leletek. A késői bronzkorra, illetve korai vaskorra keltezhető edénytörödékek között nagy számban

találtunk durvított felületű „seprűdíszes” oldaltörödékeket, valamint fényes, fekete színű darabokat, néhány bütyöksoros, illetve díszített oldaltörödéket. A keltezhetetlen állatcsontokon kívül feltűnően sok folyami kagylót találtunk, de gyűjtöttünk néhány kisebb kőpengét, obszidiánt, illetve szilánkot, valamint pár malomkőtörödéket.

A vár területén 8–10 helyen figyeltünk meg frissen szétszántott objektumra utaló hamus, illetve átégett, vörös földrögök által kirajzolt, 1–2 méter átmérőjű foltokat.

A leletanyagot átadtuk a Herman Ottó Múzeumnak.

B. HELLEBRANDT MAGDOLNA – PASZTERNÁK ISTVÁN

158. Himod határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, Ró, N, Kö

A MOL Rt. gázvezetékét kívánták építeni Kapuvár és Répcelak között. A nyomvonal bejárása során 2000. január 4–5-én Himod község határában több régészeti lelőhelyet találtunk, azonosítottunk, illetve valószínűsítettünk.

Szilvás-tag: Azonos a „Káposztáskertek” néven ismert késő középkori lelőhellyel (Tomka P. adata a Soproni Múzeum adattárában). A Himodról Kisfaludra vezető út mellett, a Répce Ny-i oldalán található. A felszínen igen sok 14–15. századi edénytörödéket gyűjtöttünk. A bejárt terület É-i részén, elszórtan máshol is, őskori cserepeket is találtunk. A lelőhely a vezeték 4,7–5,1 km szelvényében található.

Tettes-halmi-dűlő: A mesterséges, ún. Tettes-halomtól É-ra még egy, erősen szétszántott halomsírt észleltünk a Ny-K irányú árok mellett. A vezeték tervezett nyomvonalában a 6,100–6,800 km szelvény között, a Tettes dombtól K-re a szántóföldön végig a következő dűlőig gyűjtöttünk cserepeket. Ezek zöme őskori (valószínűleg bronzkori, de még neolitikus is lehet köztük), kisebb része római kori, néhány darab akár népvándorlás kori is lehet.

A dűlőúttól D-re, a Répce kanyarulatával szemben (tervezett nyomvonal 7,000–7,100 km között) a réten szinte véletlenül lehetett csak valamit találni a fedő növényzet miatt. Ennek ellenére vassalakdarabot és néhány elég atipikus edénytörödéket szedtünk fel, ami igazolja, hogy itt is kell lelőhellyel számolni.

Munkatársak: Szőnyi Eszter régész, Ritly Jenő technikus.

TOMKA PÉTER

159. Himod, Káposztás-kertek

(Győr-Moson-Sopron megye) U, R, LT, H, Á, Kö

A 4600–5100 km szelvény közé eső lelőhelyen a téli terepbejárást követően 2000. június 15. és július 15. között a gázvezeték építése során kihumuszolt felületen ásatást végeztünk. Az őskorból 94 objektumot tártunk fel. A legkorábbi időszakot a neolitikumból a dunántúli vonaldíszes kerámia kottafejes fázisa képviselte. Az ebbe a korba tartozó objektumokat a késő középkori falu